Asiantuntijalausunto

Liikenne- ja viestintävaliokunta 3.3.2022

Timo Lehtimäki
Toimitusjohtaja
Suomen Erillisverkot Oy

Taustaa

- Sotilastiedustelulaki (590/2019) tuli voimaan 1.6.2019. Erillisverkoille tehtävä kytkennän suorittajana (72 §) *. Toiminta käynnistettiin.
  - Tekninen valmius luotiin toteuttamalla kytkentäjärjestelmä ja rakentamalla tarvittavat yhteydet
  - Luotiin prosessit kytkentäpyyntöjen ja muiden toimeksiantojen vastaanottoon ja niihin liittyvään tietojenkäsittelyyn noudattaen määritettyä turvallisuusohjeistusta.
  - Kytkentävalmius saavutettiin 2019 aikana
  - Tiedusteluvalvontavaltuutettu on tarkastellut toimintaa

* käytetään myös termiä kytkentäoperaattori

Tilanne 3/2022

- Kytkentäoperaattoripalvelu on tuotannossa
- Tekniikka toimii ja menettelytavat ovat vakiintuneet
- Erillisverkoilla on 24/7/365 -valmius kytkentäpyyntöjen toteuttamiseen

Nostoja VNS 11/2021 vp

s. 14-15

Sotilastiedustelusta annetun lain 66 §:ssä säädetään tietoliikenteen tiedonhankinnan teknisten tietojen käsittelystä, mikä edeltää varsinaista tietoliikennetiedustelua. Säännöksessä teknisten tietojen keräämisen hetkellisyyttä ei ole tarkemmin määritelty, ja määrittelyä linjataan tuomioistuimessa. Hankittavien tietojen ja toiminnan luonne huomioon ottaen hetkellisyys on osoittautunut ongelmalliseksi.

Lisäksi teknisten tietojen keräämiseksi tarvittava lupa voi olla voimassa lyhyemmän aikaa kuin varsinainen tietoliikennetiedustelu, mikä johtaa lupahakemuksen uusimiseen. Luvan voimassaoloaika tulisi yhteensovittaa varsinaisen tietoliikennetiedustelun kuuden kuukauden lupa-aikaan.

- Erillisverkoille näkyvässä toiminnassa teknisten tietojen käsittelyn lupa ennen varsinaista tiedustelua on keskeistä. Lupauusimiset tästä syystä voivat olla ongelmallisia.

Nostoja VNS 11/2021 vp

s. 15

Toimintaympäristön muutokset, voimavarojen taso sekä toiminnan salassa pidettävä luonne vaikuttavat tiedustelulainsäädännön toimeenpanoon ja sen suojaamiseen. Tiedustelun paljastuminen voi aiheuttaa vaaran tiedustelua suorittavan virkamiehen ja hänen yhteistyötahonsa, tietolähteen, hengelle tai terveydelle sekä se voi vaarantaa tiedustelutoiminnan kansainvälisen yhteistyön ja jopa aiheuttaa vaaran kansalliselle turvallisuudelle.

- Näkemyksemme mukaan myös kytkennän suorittajan turvallisuus kuuluu olla huomioituna ja turvattuna.

Nostoja VNS 11/2021 vp

s. 19

Tietoliikennetiedustelun osalta tiedustelumenetelmälle olennaisen kytkennän yleisen viestintäverkon osaan tekee kytkennän suorittaja. Kytkentöjen tekeminen on sujunut hyvin. Kyse on kuitenkin uusimuotoisesta toiminnasta, mikä vaatii jatkokehittämistä. Kytkennän suorittamisen jatkuvuus on turvattava kaikissa tilanteissa, ja lainsäädännön on oltava selkeää varautumisen kannalta.

- Kuten selonteossakin on todettu, Erillisverkkojen näkemys on, että kytkennän suorittajan tehtävä on sujunut hyvin.
- Kytkennän suorittajan tehtävässä noudatamme sellaisia prosesseja, joihin kohdistuu turvallisuusverkkolain osalta vahvat varautumisen vaatimukset. Näkemyksemme on, että toiminnallisesti ja sopimuksellisesti asia on kunnossa, vaikkakaan tiedustelulainsäädännössä varautumisvaatimusta ei ole selkeästi tuotu esille.